

Skráningarnámskeið 2023

Hallfríður Kristjánsdóttir
Gæðastjóri skráningar

Yfirlit

- Skráning í Gegni – Skráningarreglur og staðlar
 - RDA skráning
 - Hugmyndafræðilegar undirstöður RDA skráningar
 - ICP
 - LRM
 - RDA Toolkit og Handbók skrásetjara
 - MARC21
 - ISBD greinarmerkjasetning
 - Skyldur og samstarf skrásetjara Gegnis

Yfirlit

- Skráning í Gegni - Bókasafnskerfið
 - Högun bókfræðigagna í Gegni
 - MMS id
 - Lýsigagnaritill
 - Lýsigagnaritill Gagnis
 - Lýsigagnaritill - aðgerðir
 - Efnistegundir og tegundir viðfanga

Skráning í Gegni

Skráningarreglur og staðlar

Landsbókasafn Íslands
Háskólabókasafn

RDA skráning

- RDA (Resource Description and Access) eru alþjóðleg skráningarviðmið
- RDA skráning var tekin upp í Gagnissöfnum árið 2015/2016
- RDA skráningarviðmiðin eru sett fram í RDA Toolkit vefnum
- Hvert safn eða safnasamlag ber ábyrgð á að setja fram eigin RDA skráningarprófíl
 - Ekkert safn notar öll skráningarviðmiðin
 - Skráningarráð Gagnis ber ábyrgð á að setja saman RDA prófíl fyrir Gagnissöfnin

Hugmyndafræðilegar undirstöður RDA skráningar

- **LRM (Library Reference Model)**

- Áður FRBR

- IFLA

- Hugtakalíkan sem

- Skilgreinir bókfræðileg einindi/fyrirbæri (entities) og raðar þeim í stigveldi
- Segir til um hvaða eiginleikar eininda (attributes) skipta mestu máli í bókfræðilegu samhengi
- Tiltekur hvaða vensl (relationships) milli eininda eru mikilvæg þegar kemur að bókfræðilegri skráningu

- Skrásetjarar þurfa að hafa grundvallarskilning á mörgum hugtökum í líkaninu til að skilja leiðbeiningar sem settar eru fram í RDA

- Dæmi um hugtök: Hugverk (work) – Útfærsla (expression) – Birtingarform (Manifestation) – Eintak (Item) – Aðili (Agent)

- **ICP (International Cataloging Principles)**

- IFLA

- Almenn skráningarviðmið fyrir bókasöfn

- Hvaða atriði bókfræðifærslur skulu að lágmarki innihalda

- Hvaða atriði bókfræðifærslu skulu að lágmarki vera leitarbær

- ICP tekur til bæði bókfræðiskráningar og nafnmyndaskráningar

- Hugtök úr LRM(FRBR) eru notuð til að setja fram skráningarviðmið í ICP

RDA Toolkit og Handbók skrásetjara

- Öll Gegnissöfn hafa, með milligöngu Landskerfis bókasafna, beinan aðgang að RDA-Toolkit
 - <https://www.rdatoolkit.org/>
- Skráningarráð Landskerfis tekur ákvarðanir um það hvernig RDA viðmiðunum skuli beitt í Gegni
- Ákvarðanir skráningarráðs eru settar fram í Handbók skrásetjara
 - <https://hask.landsbokasafn.is/>

MARC21

- MARC 21 er það gagnasnið sem notað er í Gegni til að skrá flestar tegundir færsla
 - Bókfræðifærslur – bibliographic records
 - Nafnmyndafærslur – authority records
 - Forðafærslur – holdings records
 - Nánar um MARC21: <https://loc.gov/marc/>
- Í Gegni eru bókfræðifærslur skráðar skv RDA skráningarreglum og vistaðar á MARC21 lýsigagnasniði
 - RDA fyrirmælin og viðmiðin segja til um hvaða upplýsingar (t.d. titil) á að skrá í bókfræðifærsluna, hvernig á að skrá þær (t.d. taka upp stafrétt eða ekki) og hvaða heimildir skrásetjari má/á að nota (t.d. titilsíðu)
 - Þessum upplýsingum er svo komið fyrir á marksniði (Marc 21). Þar er hver upplýsingabútur merktur (taggaður) með því að staðsetja hann í tiltekið marksvið/deilisvið. Með þessu verða upplýsingarnar tölvulesanlegar

MARC21

- Lýsing (description) og leitaratriði (access) eru lykilhugtök í skráningu - Bæði lýsingu og leitaratriðum er komið fyrir í viðeigandi sviðum í bókfræðifærslu
- Í bókfræðifærslum er ekki óalgengt að sjá upplýsingar tvíteknar. Annars vegar sem lýsingu (stafrétt upptekt af viðfangi) og hins vegar sem leitaratriði (stöðluð framsetning)
 - Nafn höfundar getur t.d. komið fram sem staðlað leitaratriði í sviði 100 og sem lýsing á ábyrgðaraðild í sviði 245
- Fyrir utan lýsingu og stöðluð leitaratriði, innihalda bókfræðifærslur ýmis önnur lýsigögn
 - T.d.: athugasemdir, kóða sem segja til um tegund viðfangs, upplýsingar um skrásetjara, hvenær færsla var búin til eða henni breytt

MARC21

- Bókfræðifærslur á marksniði samanstanda af:
 - Stýrisviði (Leader)
 - Engir vísar eða deilisvið, heldur sæti
 - Inniheldur einkum upplýsingar um sjálfa færsluna
 - Kóðasviðum (Control/fixed fields) 007 og 008
 - Engir vísar eða deilisvið, heldur sæti
 - Skráningarupplýsingar settar fram í kóðum (t.d. útgáfuland, tungumál viðfangs, markhópur viðfangs)
 - Hefðbundnum MARC21 sviðum (Fields)
 - Bæði vísar og deilisvið
 - Hvert svið inniheldur afmarkaðar skráningarupplýsingar, t.d. inniheldur svið 245 lýsingu á titli og ábyrgðaraðild og svið 250 lýsingu á útgáfu

LDR	01474nam#a2200385##4500
001	991015572151606886
005	20231005131316.0
007	cr #
008	180221s2022####ic#####eo#####000#0#ice#c
040	\$\$a ISORR \$\$e rda
100 4	\$\$a Magnús Ólafsson \$\$d 1952- \$\$e höfundur
245 1 0	\$\$a Hitaveita Egilsstaða og Fella : \$\$b Efnaræðilegt vinnslueftirlit árið 2021 / \$\$c Magnús Ólafsson, Iwona M. Galeczka, Finnbogi Óskarsson
264 1	\$\$a Reykjavík : \$\$b Íslenskar orkurannsóknir, \$\$c 2022.
300	\$\$a 21 bls. : \$\$b myndir, töflur.
336	\$\$a texti \$\$b txt
337	\$\$a rafrænt \$\$b c
338	\$\$a rafrænt gagn \$\$b cr
490 1	\$\$a Íslenskar orkurannsóknir ; \$\$v ÍSOR-2022/011
500	\$\$a Unnið fyrir Hitaveitu Egilsstaða og Fella
650 7	\$\$a Efnastyrkur \$\$2 cil
650 7	\$\$a Lághitasvæði \$\$2 cil
650 7	\$\$a Hitaveita \$\$2 cil
650 7	\$\$a Borholur \$\$2 cil
650 7	\$\$a Vinnslueftirlit \$\$2 cil
650 7	\$\$a Efnavöktun \$\$2 cil
651 7	\$\$a Urriðavatn \$\$2 cil
651 7	\$\$a Egilsstaðir \$\$2 cil
700 0	\$\$a Iwona Galeczka \$\$d 1984- \$\$e höfundur
700 4	\$\$a Finnbogi Óskarsson \$\$d 1978- \$\$e höfundur
710 2	\$\$a Hitaveita Egilsstaða og Fella \$\$e verkbeiðandi
710 2	\$\$a Íslenskar orkurannsóknir \$\$e útgefandi
810 2 0	\$\$a Íslenskar orkurannsóknir. \$\$t ÍSOR \$\$v ÍSOR-2022/011
939	\$\$c 1 \$\$f rh
943	\$\$a 21 bls. : myndir, töflur.

Stýrisvið (Leader)

Kóðasvið (Control/Fixed Fields)

Svið og deilisvið (Fields, Subfields)

MARC21

- Hvert marksvið er auðkennt með sviðstákni (field tag) sem er þriggja stafa tala
- Fyrsti stafur í sviðstákni er oftast lýsandi fyrir notkun sviðsins
 - 1XX Aðalhöfuð/Aðalleitaratriði (100, 110, 111, 130)
 - 5XX Athugasemdir (500, 502, 504, 505, 508...)
 - 6XX Efnisgreining (600, 610, 611, 630 650, 651...)
- Hvert marksvið í færslu má ýmist endurtaka (R), eða er óheimilt að endurtaka (NR) – Upplýsingar í HASK
 - Svið 245 má ekki endurtaka
 - Svið 700 má endurtaka
- Hverju marksviði (field) fylgja tveir vísar (indicators). Þeir hafa mismunandi merkingu eftir því hvaða sviði þeir fylgja.
 - Stundum þarf að tilgreina bæði fyrri og síðari vísi. T.d. 245 14
 - Stundum er aðeins fyrri vísir tilgreindur. T.d. 130 4#
 - Stundum er aðeins síðari vísir tilgreindur. T.d. 650 #7
 - Stundum er hvorugur vísir tilgreindur. T.d. 500 ##
- Óskilgreindur vísir/autt sæti fyrir vísi er gjarnan táknað með #
 - # er ekki notað í sjálfum skráningarfærslunum, þar eru sæti skilin eftir auð (sjá fyrri glæru)
 - Núll táknað ekki það sama og autt sæti, heldur er merkingarbær vísir (sjá fyrri glæru)

MARC21

- Hvert svið inniheldur:
 - Eitt eða fleiri deilisvið (subfields). Hvert svið er að lágmarki eitt deilisvið og allar skráningarupplýsingar tilheyra einhverju deilisviði.
 - Deilisvið eru auðkennd með deilisviðstákni sem er einn bókstafur (lágstafur) eða tölustafur. Deilisvið þætta sviðin niður í smærri skráningaratriði
 - 245 10 $\$a$ Mýrin / $\$c$ Arnaldur Indriðason ; Guðmundur Ólafsson les
 - Deilisvið eru gjarnan afmörkuð með $\$$ (subfield delimiter) á undan deilisviðinu
 - Í einhverjum tilvikum er | notað í staðinn fyrir $\$$

MARC 21

Svið Vísar

007		cr# #	Sæti
008		180221s2022####ic#####eo#####000#0#ice#c	Sæti
040		\$\$a ISORR \$Se rda	Deilsvið a og deilsvið d
100	4	\$\$a Magnús Ólafsson \$\$d 1952- \$Se höfundur	Deilsvið a, deilsvið d og deilsvið e
245	1 0	\$\$a Hitaveita Egilsstaða og Fella : \$\$b Efnafræðilegt vinnslueftirlit árið 2021 / \$\$c Magnús Ólafsson, Iwona M.	

Skjaskot úr lýsigagnaritli Gegnis

ISBD greinarmarkjasetning

- Í Gegni er notuð ISBD greinarmarkjasetning í bókfræðifærslum til að skilja á milli skráningaratriða innan sama sviðs
 - Frumskráðar bókfræðifærslur skulu innihalda merkingu í LDR sem segir til um að færslan innihaldi ISBD greinarmarki

LDR	Logical record length (0-4)	01474	Record status(5)	n - New	Type of record(6)	a - Language material
	Bibliographic level(7)	m - Monograph/item	Type of control(8)	# - No specific type	Character coding scheme(9)	a - UCS/Unicode
	Indicator count(10)	2	Subfield code count(11)	2	Base address of data (12-16)	00385
	Encoding level(17)	# - Full level	Descriptive cataloging form(18)	i - ISBD punctuation included	Multipart resource record level(19)	# - Not specified or not applicable
	Length of the length-of-field portion(20)	4 - Number of characters in t	Length of the starting-character-position portion (21)	5 - Number of characters in 1	Length of the implementation-defined portion (22)	0 - Number of characters in the i
	Undefined Entry map character position(23)	0 - Undefined				

- Öll sameiginleg færslusnið, vistuð í lýsigagnaritli Gegnis innihalda þessar upplýsingar

ISBD greinarmerkjasetning

- ISBD greinarmerki gefa alltaf til kynna að nýtt skráningaratriði fari á eftir greinarmerkinu. Í langflestum tilvikum er greinarmerkið undanfari nýs deilisviðs:

245 1 0 \$\$a Hitaveita Egilsstaða og Fella : \$\$b Efnafræðilegt vinnslueftirlit árið 2021 / \$\$c Magnús Ólafsson, Iwona M. Galeczka, Finnboði Óskarsson

- Lýsigagnaritill Gegnis vistar sjálfkrafa greinarmerki fyrir framan algengustu deilisvið í bókfræðifærslum, en ekki öll. Skrásetjari þarf að slá inn þau greinarmerki sem kerfið færir ekki sjálfkrafa inn
- Öll dæmi í Handbók skrásetjara eru sett fram með ISBD greinarmerkjum

Skyldur og samstarf skrásetjara Gegnis

- Skráning er samstarfsverkefni aðildarsafna Gegnis og þau bera sameiginlega ábyrgð á bókfræðifærslunum
- Skráð skal eftir skráningarreglum sem hafa verið innleiddar af skráningarráði Gegnis (RDA) og í samræmi við ákvarðanir sem hafa verið teknar um beitingu þeirra í Gegni
- Bókfræðifærslur eru settar fram samkvæmt MARC 21 gagnasniði og í samræmi við ákvarðanir skráningarráðs um hvernig staðlinum skuli beitt í Gegni

Skyldur og samstarf skrásetjara Gegnis

- Samstarf skrásetjara felst m.a. í
 - Að lagfæra eða tilkynna um villur eða galla sem þeir kunnu að rekast á í bókfræðigögnum eða nafnmyndaskrá: Gegnir@landsbokasafn.is
 - Að tilkynna um villur eða galla sem þeir kunna að rekast á í handbók skrásetjara: Hask@landsbokasafn.is
 - Samráði, samskiptum og upplýsingagjöf til annarra skrásetjara með því að nota póstlistann Vöndu: Vanda@lb.is

Skráning í Gegni Bókasafnskerfið

Landsbókasafn Íslands
Háskólabókasafn

Högun bókræðigagna í Gegni - landskjarni

- Sameiginlegur bókræðigrunnur er vistaður í landskjarna
 - Bækur, tímarit, kvikmyndir, tónlist, greinifærslur o.s.frv.
- Þegar bókræðifærsla er vistuð, vistast hún í landskjarna
 - Skiptir ekki máli í hvaða safnakjarna skrásetjari vinnur
- Í landskjarna eiga einnig heima rafrænar möppur (portfolios) fyrir efni sem gefið er út á Íslandi og er opið öllum
 - Til þess að þetta gerist þarf skrásetjari að merkja bókræðifærslur á tiltekinn hátt

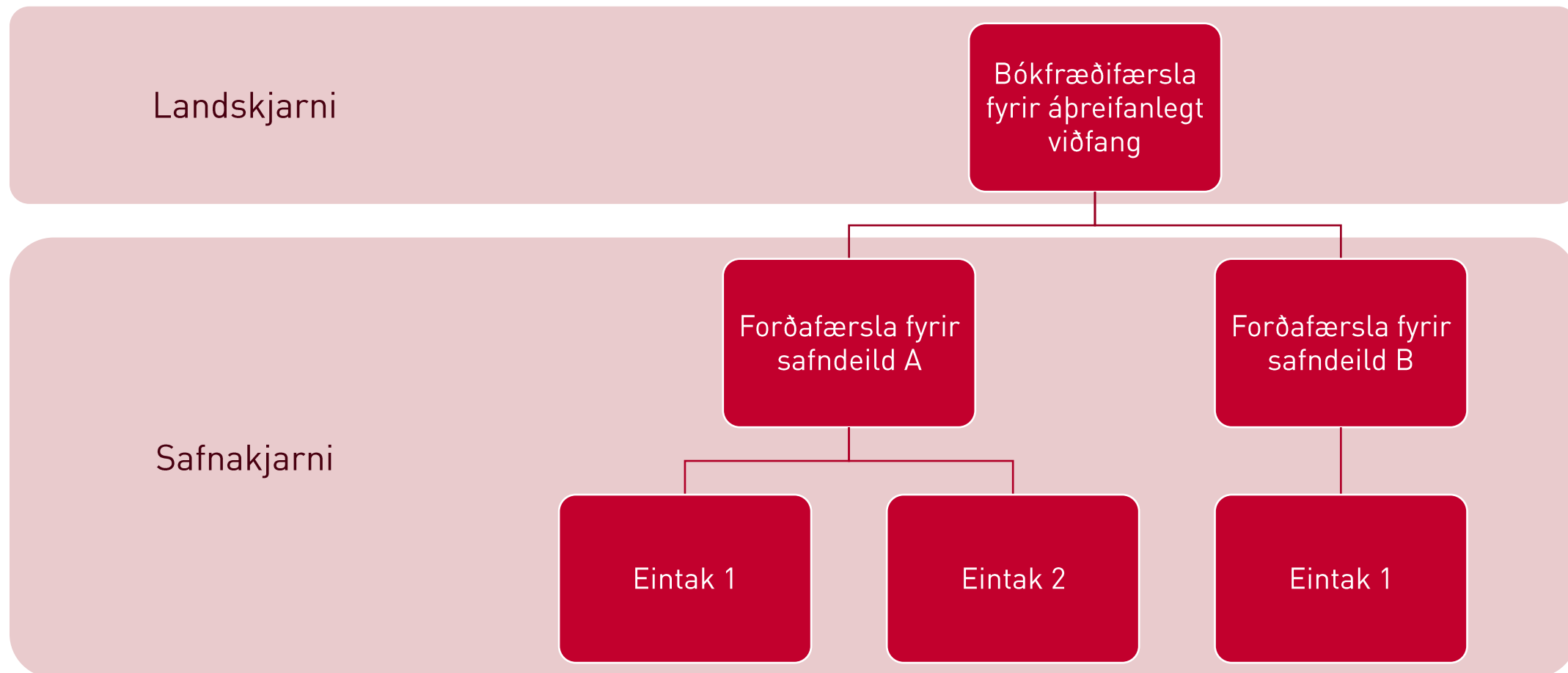
Högun bókræðigagna í Gegni - landskjarni

- Sameiginleg nafnmyndaskrá Gegnis er vistuð í landskjarna
 - cil (Consortium of Icelandic libraries)
 - Nöfn einstaklinga, skipulagsheilda, landfræðiheiti, efnisorð o.s.frv.
- Þegar nafnmyndafærsla er vistuð, vistast hún í landskjarna
 - Skiptir ekki máli í hvaða safnakjarna skrásetjari vinnur
 - Vinna við nafnmyndaskrá fer eingöngu fram á LBS-HBS eins og er

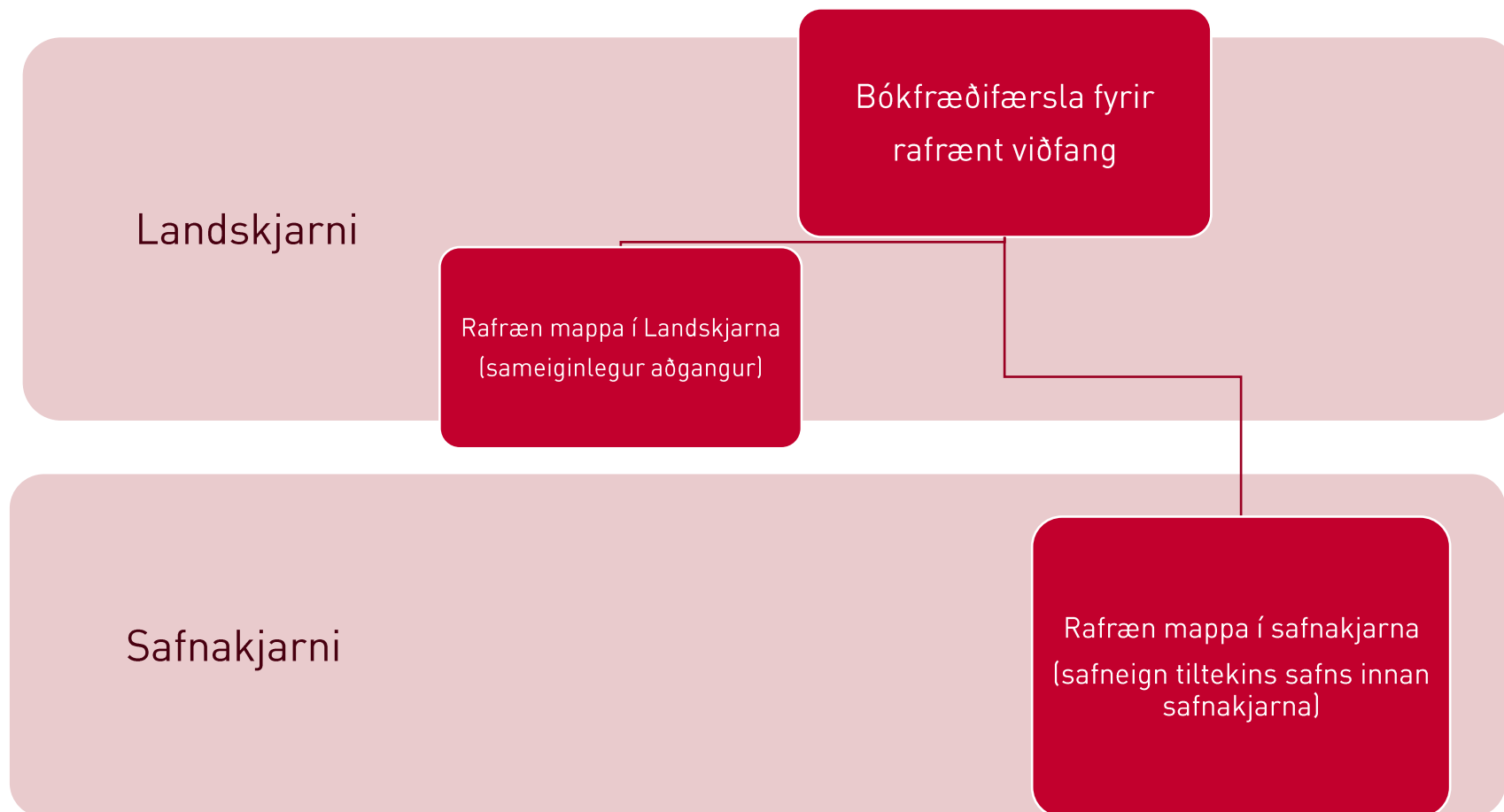
Högun bókræðigagna í Gegni - safnakjarnar

- Forðafærslur og eintakafærslur eru alltaf vistaðar í safnakjörnum
 - Enginn forði eða eintök eiga heima í landskjarna
- Rafrænar möppur fyrir séráskriftir og innihald sem er háð aðgangsheimildum, eiga heima í safnakjörnum þeirra safna sem eiga efnið/veita aðgang að efninu
 - Athugið að oft má virkja rafrænar möppur í heimskjarna (community zone) í stað þess að skrá bókræðifærslu og búa til rafræna möppu

Högun bókræðigagna - ápreifanleg viðföng

Högun bókræðigagna - rafræn viðföng

Högun bókræðigagna og leitir í Gegni

- Gagnahögun hefur bein áhrif á það hvernig hægt er að leita í Gegni
 - T.d. Er ekki hægt að leita að ápreifanlegum titlum í landskjarna – því þar er enginn forði og engin eintök
- Hægt er að velja þrenns konar leitarumfang
 - Í safnakjarna – leit afmarkast við safnskrá (inventory) í viðkomandi safnakjarna. Þ.e. einungis er hægt að leita að viðföngum sem tilheyra safnakjarnanum
 - Ef þú skráir bókræðifærslu í Gegni en tengir ekki forða eða rafræna möppu í safninu þínu við færsluna – þá er ekki hægt að finna hana við leit í safnakjarnanum þínum. En hún finnst við leit í landskjarna
 - Í landskjarna – leit afmarkast við allar bókræðifærslur sem hafa annað hvort verið skráðar og vistaðar í landskjarna eða virkjaðar af söfnum sem tilheyra Gagnissamlaginu
 - Í heimskjarna – leit afmarkast við allar bókræðifærslur sem ExLibris og samstarfsaðilar þeirra hafa fært inn í heimskjarna

MMS ID

- MMS ID er einkvæmt auðkenni sem allar færslur í Gegni hafa
- Kerfið býr sjálft til auðkennið við vistun færslu
- MMS auðkenni landskjarna er það auðkenni sem vistað í sviði 001 – birtist þegar skoðuð er full færsla og þegar færsla er opnuð í lýsigagnaritli
- MMS auðkenni landskjarna enda alltaf á 6886
- Bókfræðifærslur hafa að auki sérstakt MMS auðkenni sem á eingöngu við í hverjum safnakjarna fyrir sig – þau birtast t.d. þegar skoðuð er stutt færsla - sjá næstu glæru
- Rétt eins og í landskjarna, enda mms auðkenni safnakjarnanna alltaf á sömu númerarununni:
 - 6887 – Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn
 - 6888 – Listaháskóli Íslands
 - 6889 – Háskólinn í Reykjavík
 - 6890 – Heilbrigðisvísindasöfn
 - 6891 – Háskólar landsbyggðarinnar
 - 6892 – Grunnskólar
 - 6893 – Almenningsbókasöfn
 - 6894 – Stjórnsýslu- og sérfræðisöfn
 - 6895 – Framhaldsskólar
- Nafnmyndafærslur hafa einnig MMS auðkenni, sem alltaf eru auðkenni landskjarna

MMS ID

Stutt færsla sem birtist í leitarniðurstöðuglugga

Safnakjarni Landskjarni Heimskjarni

Velja allt Raða eftir: Útgáfudagur – lækkandi Önnur röðun eftir: Staða 0 linur valdar Leitarsvið: Safnakjarni Stækka

1 **Hitaveita RARIK á Siglufirði : efnafraeðilegt vinnslueftirlit árið 2014 / Finnboji Óskarsson.** Breyta færslu Forði

Umfang: \$\$a 14 bls. : gróf, töflur. Tungumál: Íslenska
Bók (Bók – ápreifanleg) texti; milliliðalaust; bindi Eftir Finnboji Óskarsson (Reykjavík : Íslenskar orkurannsóknir, 2015.) Færslunúmer: 001377369-354ilc_network MMS-auðkenni: 990013773690106887

Efni: Jarðhiti Lághitasvæði Hitaveita og fleiri
Ritröð: Íslenskar orkurannsóknir ; ÍSOR-2015/006
Búið til: 16/05/2022 08:36:53 GMT
Breytingardagsetning: 21/08/2023 03:03:47 GMT

● Ápreifanlegt (1) Rafrænt Stafrænt Aðrar upplýsingar

Sama færsla – opin í lýsingagnaritli

Hitaveita RARIK á Siglufirði : efnafraeðilegt vinnslueftirlit árið 2014 / Finnboji Óskarsson. (99100554768970688)

Level [40]: [40] Cataloger Færsla MARC21 Bib 10 53

LDR	01448nam#a2200433#a#4500
001	991005547689706886
005	20230314103614.0
007	ta
008	150319s2015####ic#####e#####000#0#ice#c
035	\$\$a 001377369-354ilc_network
035	\$\$a (ALEPH)001377369ICE01
040	\$\$a ORKRR \$\$d RDA breytingar
100	4 \$\$a Finnboji Óskarsson \$\$d 1978- \$\$e höfundur
245	1 0 \$\$a Hitaveita RARIK á Siglufirði : \$\$b efnafraeðilegt vinnslueftirlit árið 2014 / \$\$c Finnboji Óskarsson.
264	1 \$\$a Reykjavík : \$\$b Íslenskar orkurannsóknir, \$\$c 2015.
300	\$\$a 14 bls. : \$\$b gróf, töflur.
336	\$\$a texti \$\$b txt
337	\$\$a milliliðalaust \$\$b n
338	\$\$a bindi \$\$b nc

Lýsigagnaritill

- Lýsigagnaritill Gegnis
- Lýsigagnaritill - aðgerðir
 - Að færa færslu í lýsigagnaritil
 - Að breyta færslu
 - Að breyta færslu með færslusniði
 - Að velja og sækja nafnmynd (F3)
 - Að velja og nota önnur stöðluð gildi
 - Að frumskrá nýja færslu
 - Að afrita færslu
 - Að sækja færslu í erlendan gagnagrunn
 - Að vista og losa færslu
 - Villumeldingar
 - Svið sem verða sjálfkrafa til við vistun
 - Séríslensk frávík og staðbundin svið
- Efnistegundir og tegundir viðfanga

Lýsigagnaritill Gegnis

The screenshot shows the Gegnis library system interface. The top navigation bar includes the logo, search bar, and user information. The main content area displays a welcome message for 'Hallfríður Hr Kristjánsdóttir' on 09/10/2023. Below this, there are several navigation links: 'Nýlegar síður', 'Verkefnalisti fyrir stjórn...', 'Bæta við staðbundnu, raf...', 'Access Analytics', 'Eftirlitsverk', and 'Manage Sets'. The interface is divided into several sections: 'Leit' (Search), 'Tilkynningar' (Notifications), 'Misræmi í efnistegundum eintaka og bókræðifærslu' (Discrepancy in item types and borrowing), and 'Verkefni' (Tasks). The 'Lýsigagnaritill' (Usage Report) icon in the left sidebar is highlighted with a red box and a red arrow pointing to it.

Leita í viðföngum | Greining hönnunar | Fletta höfðalistum bókræðifærslna | Skanna eintök | Browse Authority Headings

Velkomin, Hallfríður Hr Kristjánsdóttir | 09/10/2023

Nýlegar síður > Verkefnalisti fyrir stjórn... > Bæta við staðbundnu, raf... > Access Analytics > Eftirlitsverk > Manage Sets

Leit

Leitar að hverju sem er ...

Tilkynningar

Ný þjónustugátt 28/06/2023
Nú er verið að taka í notkun nýja þjónustugátt hjá Landskerfi bókasafna. Breytingin snýr fyrst og fremst að starfsfólki Landskerfis, en starfsfólk bókasafna verður einnig vart við breytingarnar. Sjá nánar frétt á landskerfi.is og póst sem sendur var á póstlistann.

Kennslumyndbönd 28/06/2023
Kennslumyndbönd eru á Youtube (smellið á bláa táknið hér til hægri). Ef skjámyndir eru óskýrar í myndböndunum er gott að fara í tannhjólid undir myndbandinu, velja „Quality“ og stilla á hæstu töluna.

Misræmi í efnistegundum eintaka og bókræðifærslu

Opna í nýjum glugga

efnistegund bókræðifærslu og eintaks ósamræmi

Material Type	Num of Items (In Repository)	Material Type
Book	161	Audio Cassette-Spoken
	30	Audio cassette-Music
	1	Blu-Ray
	819,661	Book
	75	Bound Issue
	418	CD-Music
	972	CD-Spoken
	896	Computer Disk
	180	DVD

Verkefni

- 9 Innkaupabeiðnir
- 125 DARA-meðmæli
- 1060 Pöntunarlinur
- 1482 Rafraen viðföng

ÁBENDINGAR

Sýna lýsigagnaritil

Grunnstilling

Lýsigagnaritillinn er alltaf opinn, en ýmist sýnilegur eða falinn
Smellið eða veljið Alt + M til að sýna/fela ritilinn

Lýsigagnaritill Gagnis

- Hvenær er þörf á nýrri færslu
 - Áður en færsla er frumskráð í Gegni eða sótt í erlenda gagnagrunna, leitið að lágmarki að titli og ISBN svo ekki verði til tvær færslur fyrir sama viðfangið
 - Leitið í landskjarna – ekki nóg að leita í safnakjarna
 - Skrásetjarar þurfa að kunna skil á þeim viðmiðum sem skráningarráð Gagnis hefur sett um hvenær skuli búa til nýja færslu og hvenær má tengja eintak við færslu sem er til fyrir í kerfinu

Að færa færslu í lýsigagnaritil

The screenshot shows the National Library of Iceland's catalog interface. The search results are for 'Allir titlar (1 - 3 af 3) bildalian'. The first result is 'The Bildalian Post' by Tímarit (Tímarit - áþreifanlegt) texti; millilíðalaust; bindi ([Bildudalur] : [Útgefanda ekki getið], 2014-). The second result is 'Bildalian chronicles / Ingimar Oddsson'. A context menu is open over the 'Breyta færslu' button for the first result, with the option 'Færa í lýsigagnaritil' highlighted. Other options in the menu include 'Eintök', 'Pöntun', 'Beiðni', 'Afhending skjals', 'Bæta við forða', 'Bæta við áminningu', 'Bæta við framsetningu', 'Tengd gögn', and 'Birta í leit'.

Finnist færsla í landskjarna en þörf er á viðbótum/lagfæringum, er færslan færð í lýsigagnaritil með því að velja

- Breyta færslu – færslan opnast strax í lýsigagnaritli og hægt að vinna með hana - eða
- Færa í lýsigagnaritil – færslan opnast ekki strax í lýsigagnaritli, en er á færslustiku lýsigagnaritils næst þegar hann er opnaður. Þessa aðgerð má nota til að flytja margar færslur í einu í lýsigagnaritilinn

Í færslustikunni eru þrjár flipar:
Færslur, færslusnið og reglur

Til að sjá bókfræðifærslur sem hafa verið færðar í lýsigagnaritil þarf að velja: Færslur í efri línu og MARC21 Bib í þeirri neðri

Smellið á þá færslu í stikunni sem á að vinna með, og hún opnast í ritlinum

The screenshot shows a library catalog interface. At the top, there is a search bar with 'Allir titlar' and 'Titill' dropdowns, and a search icon. Below the search bar, there are navigation links: 'Leita í viðföngum', 'Greining hönnunar', 'Fletta höfðalistum bókfræðifærslna', 'Skanna eintök', and 'Browse Authority Headings'. A secondary navigation bar contains buttons for 'Færslur', 'Færslusnið', and 'Reglur'. The 'Færslur' button is circled in red. Below this, there are filters for 'MARC21 Bib (4)', 'Forði', and 'CIL (Landskjarni) (1)'. A search bar 'Leita á lista' is present. A list of records is shown, including 'Hitaveita RARIK á Sigl...', 'Physics and chemistry...', 'Hitaveita Egilsstaða o...', and 'Hitaveita Suðureyrar : ...'. A large button labeled 'Færslustika' is highlighted with a red box. At the bottom right, there is a button with a list icon and the text 'Velja aðgerð eða færslu'.

Sú færsla sem er virk í lýsigagnaritlinum hverju sinni er blámerkt í færslustikunni

Góð regla er að hreinsa færslustikuna af þeim færslum sem ekki þurfa frekari vinnslu

Færslur sem eru í vinnslu hjá þér, eru læstar öðrum skrásetjum þar til þú losar þær

Færslur má ýmist losa eina og eina með því að velja „vista og losa“ (Ctrl + Alt + R) eða „losa færslu“ (Alt + Shift + R) – eða losa má allar færslur í færslustiku með því að smella á þetta tákn

The screenshot shows the Alma Vinnsla interface. On the left is a navigation sidebar with icons for Alma Vinnsla, Aðföng, Viðföng, Útlán, Stjórnandi, and Analytics. The main area is divided into a left pane with a list of records and a right pane showing a detailed view of a selected record. The record list includes titles like 'The Bildalian Post.', 'Hitaveita RARIK á Sigl...', 'Physics and chemistry...', and 'Hitaveita Egilsstaða o...'. The detailed view for 'The Bildalian Post.' shows fields like LDR, 001, 005, 007, 008, 035, 040, 041, 082, 222, 245, 264, 310, 336, 337, 338, 362, 500, 500, 588, 588, 590, and 591. A red circle highlights the 'Færslur' button in the top navigation bar. A red box highlights the 'Vista og losa' icon in the record list. A red arrow points from the text 'þetta tákn' to this icon.

Hægt er að hafa tvær færslur á skjánum í einu með því að smella á þetta tákni

Aðeins ein færsla er virk - sú sem er blámerkt í færslustikunni og í sjálfum ritlinum

Sé einhver aðgerð valin úr aðgerðastíku ritilsins eða með flýtilyklum, t.d. að bæta við sviði eða vista færslu - þá er hún framkvæmd í virku færslunni

The screenshot shows the Alma Vinnsla library system interface. The main search results list includes:

- The Bildalian Post.** (991007599519706886)
- Hitaveita RARIK á Siglufirði : efnafraeðilegt vinnslueftirlit árið 20...** (991005547689706886)
- Physics and chemistry... (991006699639706886)
- Hitaveita Egilsstaða o... (991015572151606886)
- Hitaveita Suðureyrar : ... (991005547909706886)

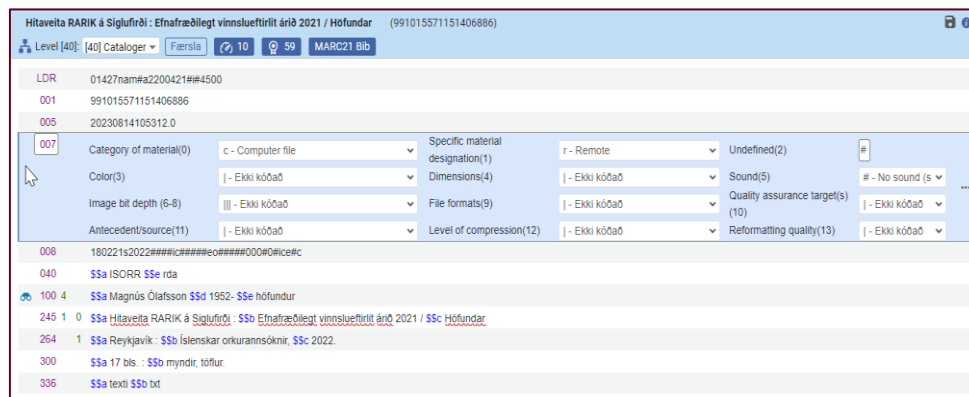
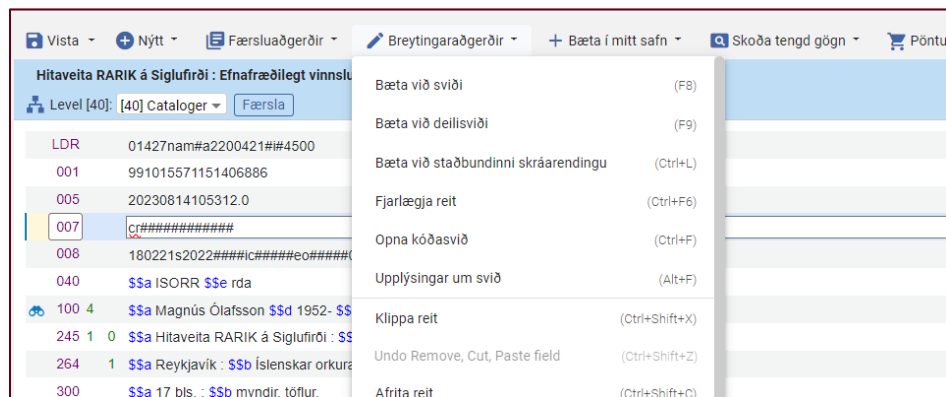
The record details for 'Hitaveita RARIK á Siglufirði' are shown on the right, with the following LDR field:

```
LDR 01448nam#a2200433#a#4500
```

Red boxes and arrows highlight the 'Hitaveita RARIK' entry in the search results and the 'LDR' field in the record details.

Að breyta færslu (handvirkt)

- Kóðasvið í bókfræðifærslu þarf helst að „opna“ svo hægt sé að breyta þeim gildum sem hafa verið skráð í sæti sviðsins. Það er gert með því að staðsetja bendilinn í kóðasviðið
 - og nota flýtilyklil Ctrl + F
 - eða með því að fara í aðgerðastiku og velja Breytingaraðgerðir -> Opna kóðasvið

Rétt gildi eru svo valin í fellilistum fyrir hvert sæti

Að breyta færslu (handvirkt)

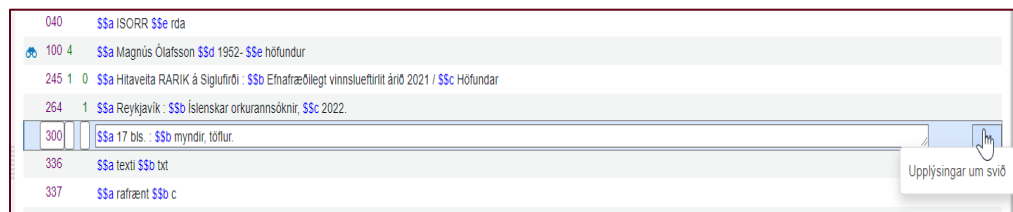
- Öðrum sviðum en kóðasviðum má breyta með því að fara einfaldlega með bendilinn á réttan stað í færslunni og skrifa inn leiðréttingar og/eða viðbætur eins og þarf. Ný Svið og deilisvið eru búin til með aðgerðastiku eða flýtilyklum
- Athugið að í sum svið/deilisvið má eingöngu nota
 - kóða (t.d. 040, 041)
 - stöðluð leitaratriði/nafnmyndir (t.d. 100, 650)
 - önnur stöðluð gildi (t.d. 336, 337)
- Þegar innihaldi færslu er breytt verulega, færir skrásetjari sinn safnakóða í svið 040 \$\$d

040 \$\$a BBAAA \$\$d LBTHL \$\$d RDA breytingar

Þessi færsla hefur verið frumskráð af Borgarbókasafni (BBAAA) og Landsbókasafn (LBTHL) hefur bætt við færsluna eða breytt henni

Að breyta færslu (handvirkt)

- Hægt er að fara beint í upplýsingar um viðkomandi svið og hvernig á að nota það, með því að velja punktana þrjá, hægra megin í sviðinu

A screenshot of a MARC record interface showing the physical description panel. The record is displayed in a list format. The field 300 is highlighted in blue, and a tooltip box is visible over it, containing the text "Upplýsingar um svið". The record fields are as follows:

LDR	01427nam#a2200421##4500
001	991015571151406886
005	20230814105312.0
007	cr## #####
008	180221s2022####ic####ec####000#0#ice#c
040	\$\$a ISORR \$\$e rda
100 4	\$\$a Magnús Ólafsson \$\$d 1952- \$\$e höfundur
245 1 0	\$\$a Hitaveita RARIK á Siglufirði : \$\$b Efnafraeðilegt vinnslueftirlit árið 2021 / \$\$c Höfundar
264 1	\$\$a Reykjavík : \$\$b Íslenskar orkurannsóknir, \$\$c 2022.
300	\$\$a 17 bls. : \$\$b myndir, töflur.
336	\$\$a texti \$\$b txt
337	\$\$a rafrænt \$\$b c
338	\$\$a rafrænt gagn \$\$b cr
490 1	\$\$a Íslenskar orkurannsóknir ; \$\$v ÍSOR-2022/004
500	\$\$a Unnið fyrir RARIK
650 7	\$\$a Hitaveita \$\$2 cil
650 7	\$\$a Lágheitsvæði \$\$2 cil
650 7	\$\$a Jarðhitavatn \$\$2 cil
650 7	\$\$a Borholur \$\$2 cil
650 7	\$\$a Vinnslueftirlit \$\$2 cil
650 7	\$\$a Efnavöktun \$\$2 cil
650 7	\$\$a Súlfít \$\$2 cil

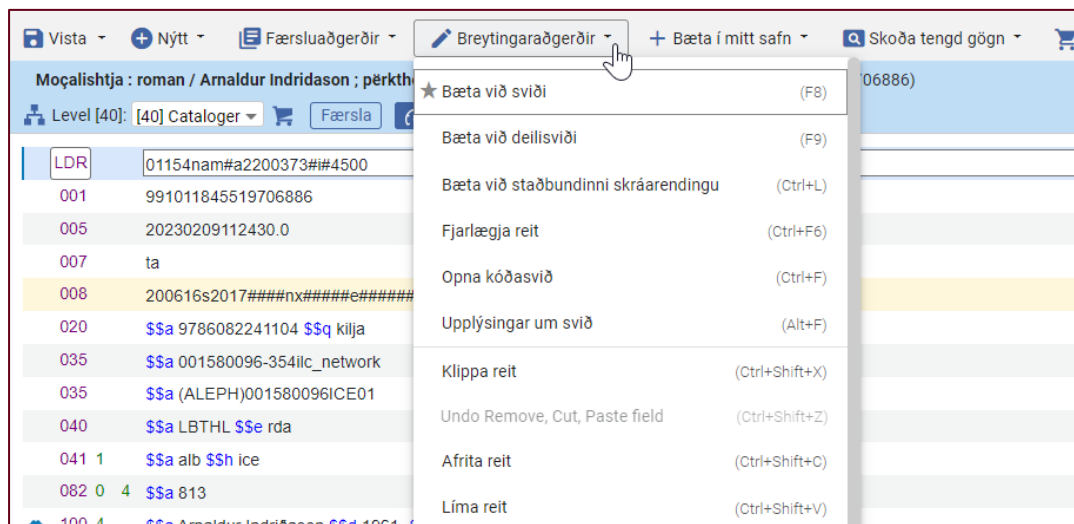
The physical description panel is open on the right side of the screen, showing the following information:

- Handbók skrásetjara Gagnis
- Landsbókasafn Íslands Háskólabókasafn
- Forsíða» MARC21 bókræði» 3XX - Umfang og form» 300 - Umfang
- 300 - Umfang (Physical Description) (R)
- Í sviðið er færð inn lýsing á umfangi viðfangs
- Vísar
- Fyrri vísir
- # Óskilgreindur
- Síðari vísir
- # Óskilgreindur
- Helstu deilisvið og röð þeirra í færslu
- \$\$a Umfang (lengd), fjöldi árganga (Extent) (R)
- \$\$b Myndefni, hraði á hljómplötum (Other physical details) (NR)
- \$\$c Stærð (Dimensions) (R)
- \$\$e Fylgiefni (+ á undan) (Accompanying material) (NR)
- Dæmi
- Bladsíðutal með rómverskum tölum er greint með lágstöfum

At the bottom of the screen, there is a warning message: "Þú ert með 1 viðvörðun/viðvaranir í færslunni þinni - 10:27:27 AM."

Að breyta færslu (handvirkt)

- Flestar algengustu aðgerðir í lýsingagnaritlinum má framkvæma annað hvort með því að nota aðgerðastiku eða með því að nota flýtykla

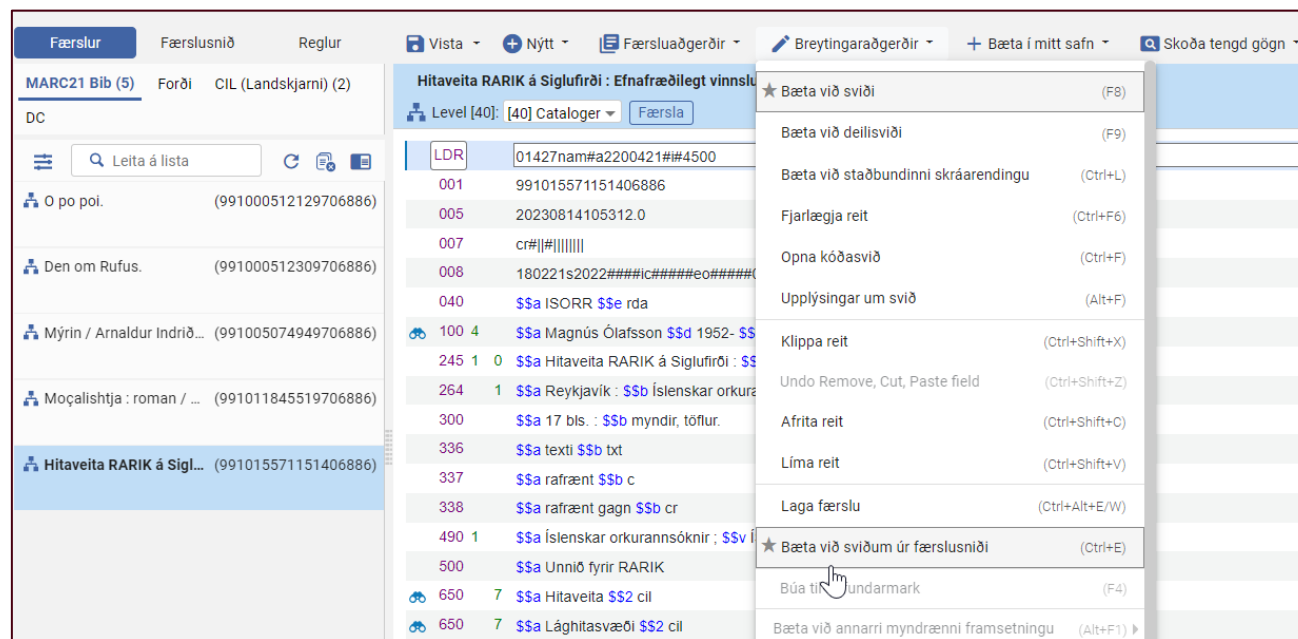
- Bæta við sviði – F8
- Bæta við deilisviði – F9
- Eyða sviði – Ctrl + F6
- Klippa svið – Ctrl + Shift + X
- Afrita svið – Ctrl + Shift + C
- Líma svið – Ctrl + Shift + V
- Vista færslu – Ctrl + S
- Losa færslu (án þess að vista) – Alt + Shift + R
- Vista og losa færslu – Ctrl + Alt + R

Að breyta færslu með færslusniði

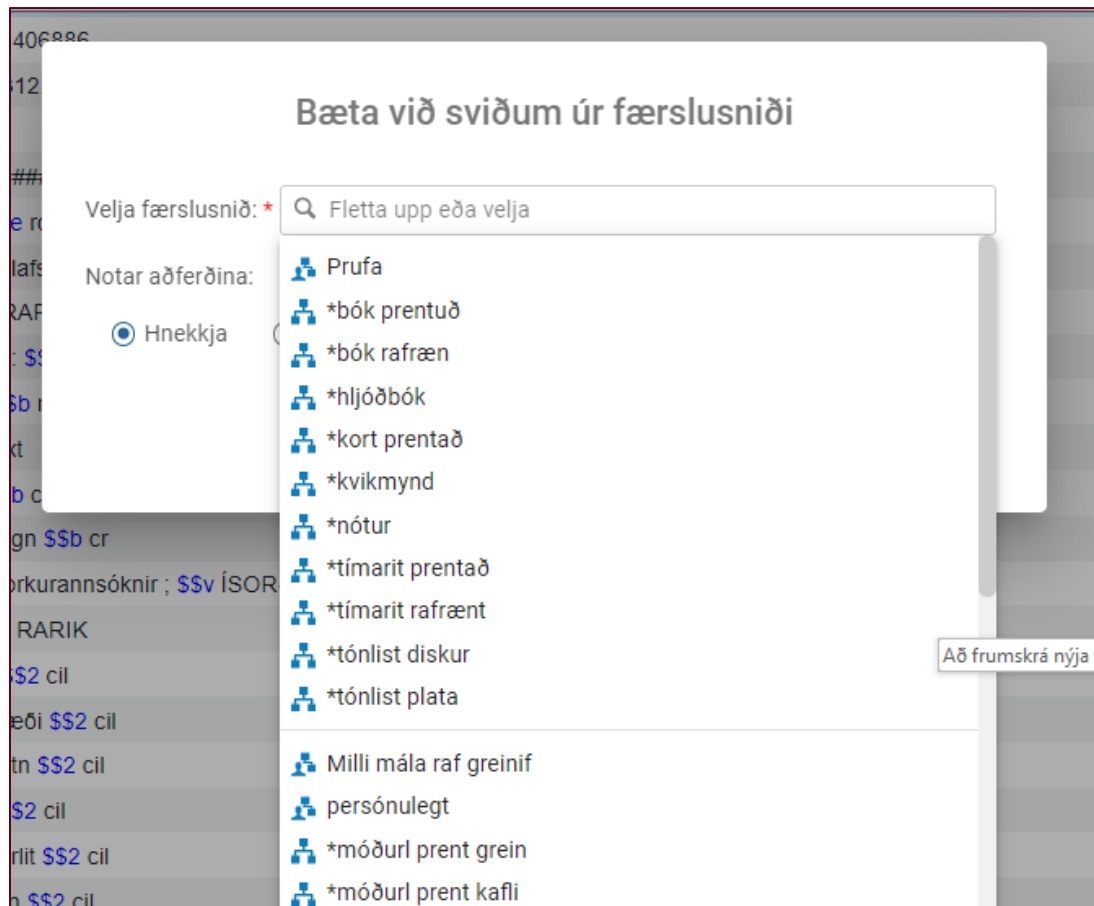
- Í lýsigagnaritli er hægt að keyra færslusnið (sameiginlegt eða lokað) inn í færslu sem er í vinnslu og breyta færslunni þannig

Aðgerðin er framkvæmd með flýtylklinum Ctrl + E eða með því að velja aðgerðina Bæta við sviðum úr færslusniði

Við það opnast sprettigluggi á skjánum og rétta færslusniðið er valið úr fellilista

Að breyta færslu með færslusniði

- Í fellilista koma upp öll færslusnið – bæði þín eigin og þau sem vistuð hafa verið á sameiginlegu svæði
- Fara þarf gætilega við að keyra ný svið og gildi úr færslusniðum í bókfræðifærslur
- Þegar færslusnið er valið má velja eftirfarandi:
 - Hnekkja - færslusniðið yfirskrifar svið og gildi sem þegar eru í færslunni
 - Bæta atriðum sem vantar við – yfirskrifar ekki þau svið og gildi sem eru í færslunni, en bætir við sviðum og gildum sem eru í færslusniðinu
 - Bæta öllum atriðum við – yfirskrifar ekki svið og gildi sem eru í færslunni, en bætir við sviðum og gildum úr færslusniðinu, hvort sem sömu svið eru fyrir í færslunni eða ekki

Að velja og sækja nafnmynd (F3)

- Leitaratriði í bókfræðifærslum þarf að sækja í nafnmyndaskrá/höfðalista – F3
 - 100/600/700
 - 110/610/710/810
 - 111/611/711
 - 130/630/730/830
 - 650
 - 651
- Mannanöfn og heiti skipulagsheilda má slá inn að hluta eða í heild í deilisvið \$\$a og sækja með F3
- Efnisorð þarf að slá inn að hluta eða í heild í deilisvið \$\$a, bæta við deilisviði \$\$2 cil og sækja svo með F3

LDR	01121nam#a2200361#i#4500
001	991011845519706886
005	20220531211758.0
007	ta
008	200616s2017####nx#####e#####0#f#alb#c
020	\$\$a 9786082241104 \$\$q kilja
035	\$\$a 001580096-354ilc_network
035	\$\$a (ALEPH)001580096ICE01
039	\$\$c 1 \$\$f ix
040	\$\$a LBTHL \$\$e rda
041	1 \$\$a alb \$\$h ice
082	0 4 \$\$a 813
100	4 1 \$\$a Arnaldur Indriðason \$\$d 1961- \$\$e höfundur
240	1 0 \$\$a Mýrin \$\$l Á albönsku
245	1 0 \$\$a Moçalishtja : \$\$b roman / \$\$c Arnaldur Indridason ; përktheu nga anglishtja në shqip Durim Taçe.
264	1 \$\$a Shkup : \$\$b Shkupi, \$\$c 2017.
300	\$\$a 246 bls. ; \$\$c 20 sm.
336	\$\$a teksti \$\$b txt
337	\$\$a milliliðalaust \$\$b n
338	\$\$a bindi \$\$b nc
500	\$\$a Þýtt úr ensku
546	\$\$a Á frummáli: Mýrin
650	7 \$\$a Íslenskar bókmenntir \$\$2 cil
650	7 \$\$a Skáldæður \$\$2 cil

F3

Moçalishtja : roman / Arnaldur Indridason ; përktheu nga anglishtja në shqip Duri... (991011845519706886)

Level [40]: [99] Catalog administrator Record 10 MARC21 Bib

100 4 1 \$\$a Arnaldur Indriðason \$\$d 1961- \$\$e höfundur

Expand Cancel

CIL LCNAMES Headings from bibliographic records

★ Arnaldur Hilmisson 1979- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Hjartarson 1983- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Indriðason 1961- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Jakobsson 1993- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Johnson 1975- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Jón Gunnarsson 1984- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Jónsson 1997- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Konráðsson 1977- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Kristjánsson 1985- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Magnússon 1980- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Máni Finnsson 1978- (Network zone)	View	Select
Arnaldur Schram 1978- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Sigurðsson 1961- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Skúli Baldursson 1971- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Sölvi Kristjánsson 1985- (Network zone)	View	Select
★ Arnaldur Þór 1918-1988 (Network zone)	View	Select
Arnar 1976- (Network zone)	View	Select

035	\$\$a 001580096-354ilc_network
035	\$\$a (ALEPH)001580096ICE01
039	\$\$c 1 \$\$f ix
040	\$\$a LBTHL \$\$e rda
041 1	\$\$a alb \$\$h ice
082 0 4	\$\$a 813
100 4	\$\$a Arnaldur Indriðason \$\$d 1961- \$\$e höfundur
240 1 0	\$\$a Mýrin \$\$i Á albönsku
245 1 0	\$\$a Moçalishtja : \$\$b roman / \$\$c Arnaldur Indridason ; përktheu nga anglishtja në shqip Durim Taçe.
264 1	\$\$a Shkup : \$\$b Shkupi, \$\$c 2017.
300	\$\$a 246 bls. ; \$\$c 20 sm.
336	\$\$a texti \$\$b txt
337	\$\$a milliliðalaust \$\$b n
338	\$\$a bindi \$\$b nc
500	\$\$a Þýtt úr ensku
546	\$\$a Á frummáli: Mýrin
650 7	\$\$a Íslenskar bókmenntir \$\$2 cil
650 7	\$\$a Skáldsögur \$\$2 cil
650 7	\$\$a Sakamálasögur \$\$2 cil
650 7	\$\$a Þýðingar á albönsku \$\$2 cil
700 1	\$\$a Tace, Durim \$\$e þýðandi
995	\$\$a Arnaldur \$\$1 Indriðason \$\$d 1961- \$\$e höfundur
999	\$\$a 40

F3

Moçalishtja : roman / Arnaldur Indridason ; përktheu nga anglishtja në shqip Duri... (991011845519706886) [Record] [10] MARC21 Bib

650 7 \$\$a Skáldsögur \$\$2 cil

CIL Headings from bibliographic records

★ Skáldskaparfræði (Network zone)	View	Select
Skáldskapur (Network zone)	View	Select
🔗 Skáldsögur (Network zone)	View	Select
★ Skáldævisögur (Network zone)	View	Select
★ Skálholtsprent (Network zone)	View	Select
★ Skálsveppir (Network zone)	View	Select
★ Skápar (Network zone)	View	Select
★ Skátablöð (Network zone)	View	Select
★ Skátafélög (Network zone)	View	Select
Skátahnútar (Network zone)	View	Select
★ Skátar (Network zone)	View	Select
★ Skátastarf (Network zone)	View	Select
★ Skátasöngvar (Network zone)	View	Select
★ Skegg (Network zone)	View	Select
★ Skeggburkni (Network zone)	View	Select
★ Skeggberna (Network zone)	View	Select
★ Skoið (samtöund) (Network zone)	View	Select

CIL, LCNAMES og höfðalistar úr bókfræðifærslum

- Uppflettingar með F3 í bókfræðifærslum bjóða skrásetjara ýmist að velja leitaratriði úr tveimur eða þremur skrám
- CIL er nafnmyndaskrá Gegnis (Consortium of Icelandic Libraries)
- LCNAMES er nafnmyndaskrá Library of Congress
- Höfðalisti inniheldur öll leitaratriði í því sviði sem flett var frá, óháð því hvort til er samsvarandi nafnmyndafærsla eða ekki og óháð því hvort nafnmyndafærslan er í CIL eða LCNAMES

Veljið alltaf CIL nafnmynd ef um er að ræða íslenskan einstakling, skipulagsheild, titil eða efnisorð

Ef um er að ræða nafnmynd á íslensku, sem ekki finnst í CIL, er höfðalisti skoðaður og nafnið valið þar

Ef íslensk nafnmynd finnst hvorki í CIL né höfðalista er heitið slegið inn í bókfræðifærsluna – nafnmynd verður til síðar

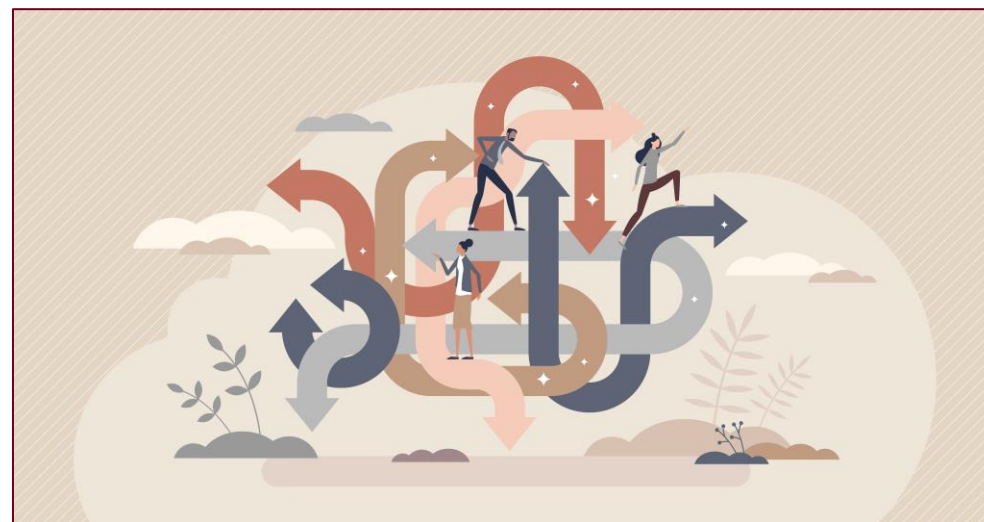
Veljið LCNAMES nafnmynd ef um er að ræða erlendan einstakling eða skipulagsheild

Að velja og sækja nafnmynd (F3)

F3 sýnir eingöngu nafnmyndir og höfuð sem eiga við um það marksvið sem notað var til uppflettingar
Ekki er t.d. hægt að skoða nafnmyndir sem eiga við svið 810 ef flett er upp (F3) í nafnmyndum frá sviði 830 í bókfræðifærslu

Skrásetjarar þurfa því að þekkja ólíkar tegundir leitaratriða/nafnmynda og marksviðin sem þau eru skráð í

- 100/600/700 – einstaklingar/höfundagreindir titlar
- 110/610/710/810 – skipulagsheildir/titlar skipulagsheilda
- 111/611/711 – ráðstefnur, sýningar, viðburðir
- 130/630/730/830 – óhöfundagreindir samræmdir titlar
- 650 – eiginleg efnisorð
- 651 – landfræðiheiti
- Sé þörf á nýju efnisorði sem ekki er til í nafnmyndaskrá, er það fært inn í færsluna í rétt svið og erindi sent á efnisordarad@landskerfi.is
- <https://www.loc.gov/marc/ambiguous-headings.html>

Að velja og nota önnur stöðluð gildi í lýsigagnaritlinum

- Kóðar eru stöðluð gildi sem notaðir eru í kóðasviðum 007 og 008 - og nokkrum öðrum sviðum
 - 007
 - 008
 - 040
 - 041
 - 939
- Stundum er um að ræða sérstaka MARC21 kóða – t.d. tungumálakóðar og landakóðar
- Stundum er um að ræða staðbundna kóða sem aðeins eru notaðir í Gegni – t.d. safnakóðar í 040 og kóðar fyrir íslenska útgáfuskrá í 939
- Stundum er um að ræða MARC21 kóða sem hafa verið aðlagðir lítillega í Gegni – t.d. notendahópar í 008 (sjaldgæft)
 - Íslenska þýðingin í lýsigagnaritlinum er leiðbeinandi um rétta kóða í kóðasviðum. Í öðrum sviðum þarf skrásetjari sjálfur að fletta réttum kóðum upp (Handbók skrásetjara eða LC)

Að velja og nota önnur stöðluð gildi í lýsigagnaritlinum

- Staðlaðir orðalistar eru notaðir til að
 - Greina hlutverk einstaklinga og skipulagsheilda
 - 100/700 og 110/710 \$\$e
 - Greina tegund innihalds, ytri gerð og miðil
 - 336, 337 og 338 \$\$a
- Staðlaður orðalisti er sóttur í deilisvið með því að slá inn fyrstu bókstafina í heitinu sem á að nota og velja svo úr fellilista
- Staðlaða orðalista má finna í HASK (RDA þýðingar)
- Mikilvægt er að nota kóða og stöðluð heiti alls staðar þar sem gert er ráð fyrir þeim í færslu – þetta er forsenda þess að gögn flokkist rétt og hægt sé að draga þau út á rökréttan hátt
 - Má ekki slá inn „freestyle“ heiti í deilisvið sem á að innihalda kóða eða staðlaðan orðaforða

Að frumskrá nýja færslu

- Finnst ekki færsla í landskjarna, fyrir viðfang sem safnið á, má frumskrá nýja bókfræðifærslu. Það er gert á eftirfarandi hátt:
 - Smellið á Nýtt í aðgerðastikunni og velið rétt færslusnið fyrir viðfangið – eða veljið færslusnið úr miðjuflipa færslustikunnar

Stjórnumerkt færslusnið eru sameiginleg færslusnið sem vistuð eru af Landsbókasafni. Ekki er heimilt að breyta þeim

Hver skrásetjari getur búið til sín eigin færslusnið og vistað á sínum lokaða aðgangi

Söfn eða safnakjarnar geta búið til sameiginleg færslusnið og vistað á sameiginlegum aðgangi allra. Vanda þarf val á heiti slíkra færslusniða

Sjá nánar um færslusnið í Handbók skrásetjara:
<https://hask.landsbokasafn.is/index.php?page=Faerslusnid>

Alma Vinnsla

Leita í viðföngum | Greining hönnunar | Fletta höfundalistum bókfræðifærslna | Skanna eintök | Browse Authority Headings

Færslur Færslusnið Reglur Vista Nýtt Aðgerðir færslusniðs Breytingaraðgerðir Leita og fletta

MARC21 Bib (46) MODS(Landskjarni) (1)

Forði (35) CIL(Landskjarni) (9) DC (2)

Leita á lista

Lokað 3

- Milli mála raf greinif
- persónulegt
- Prufa

Sameiginlegt 43

- *bók prentuð
- *bók rafræn
- *hljóðbók
- *kort prentað
- *kvikmynd
- *móðurl prent grein

MARC21 Bókfræðiuþplýsingar

- *bók prentuð
- *bók rafræn
- *hljóðbók
- *kort prentað
- *kvikmynd
- *nótur
- *tímarit prentað
- *tímarit rafrænt
- *tónlist diskur
- *tónlist plata
- Prufa

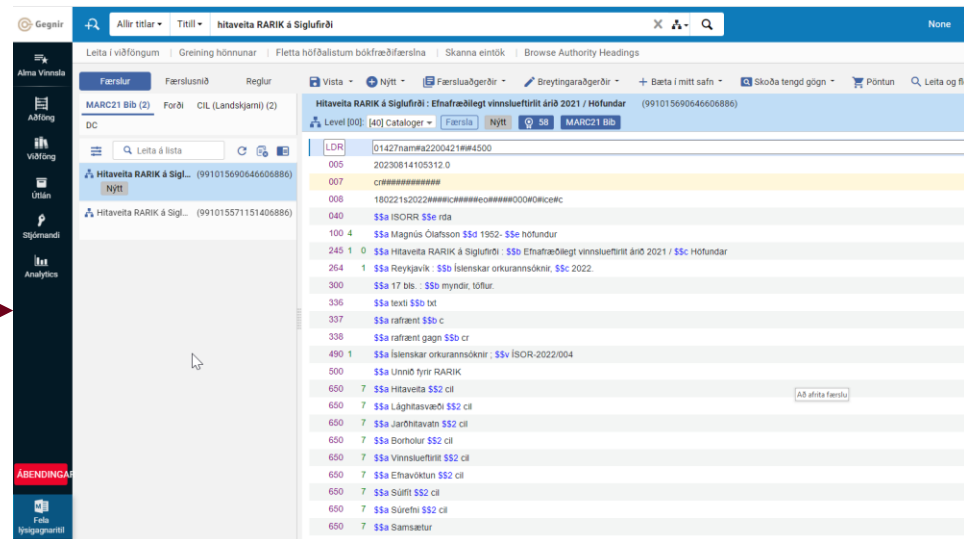
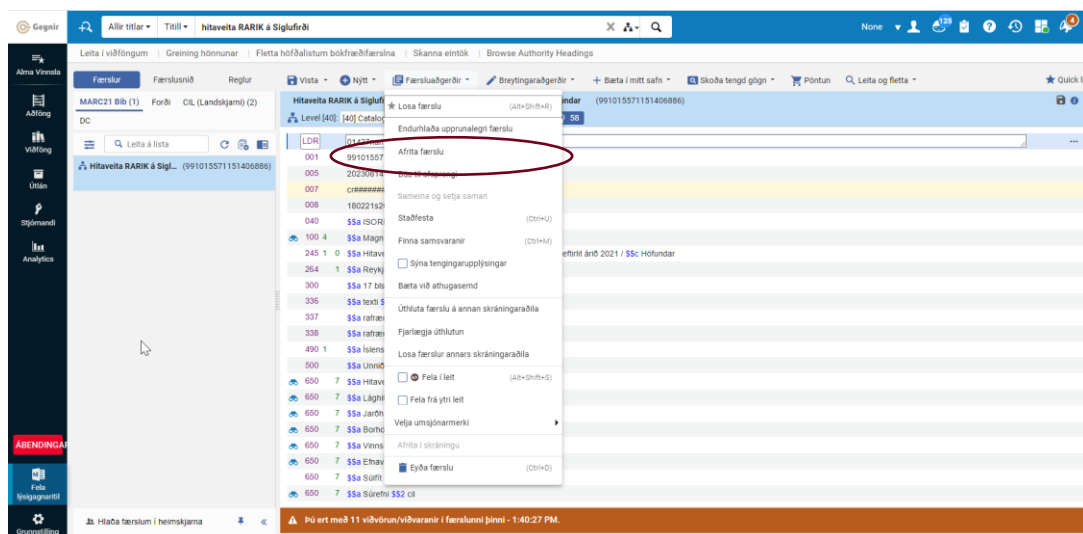
MARC21-forði

- Grunnstilling fyrir birtingu færslusniða
- Staðsetningarvalkostir

Velja aðgerð eða færslu

Að afrita færslu

- Alla jafna eru bókræðifærslur frumskráðar út frá færslusniði. Þó er hægt að búa til nýja færslu með því að afrita færslu sem þegar er til í kerfinu. Gæta þarf varúðar þegar slíkt er gert og fara vandlega yfir nýju færsluna áður en hún er vistuð. Bæði þarf að hafa vakandi auga fyrir því að réttu færslunni sé breytt (þeirri nýju, en ekki upprunalegu færslunni) og því að vista ekki atriði í nýju færslunni sem eiga aðeins að vera í þeirri upprunalegu

Smellið á „Afrita færslu“

Ný færsla opnast í ritlinum. Nýja færslan er virk, hún er merkt „Nýtt“ í færslustikunni og í henni er ekkert færslunúmer (MMS id) í sviði 001. Þegar færslan er vistuð fær hún sjálfkrafa nýtt MMS id í sviði 001

Merkið allar nýjar færslur safninu ykkar

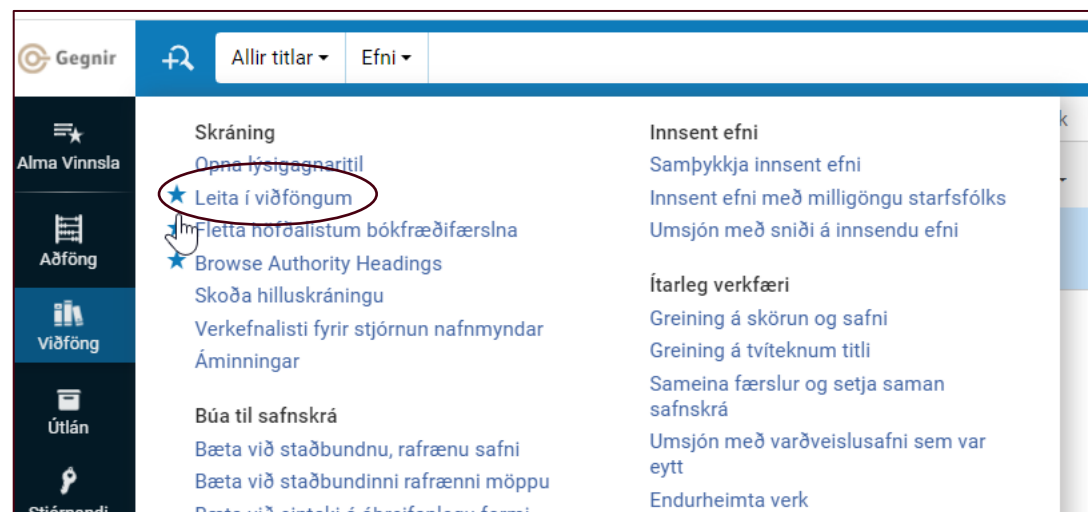
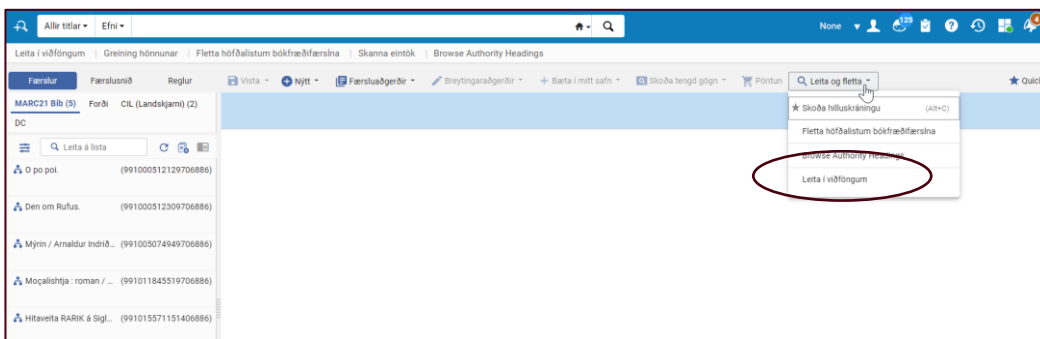
- Skrásetjari sem frumskráir færslu, hvort sem er með færslusniði eða með því að afrita aðra færslu, merkir nýju færsluna með sínum safnakóða í svið 040 \$\$a

040 \$\$a BBAAA \$\$d LBTHL \$\$d RDA breytingar

Þessi færsla hefur verið frumskráð af Borgarbókasafni (BBAAA) og Landsbókasafn (LBTHL) hefur bætt við færsluna eða breytt henni

Að sækja færslu í erlendan gagnagrunn

- Finnist ekki færsla í landskjarna, fyrir viðfang sem safnið á, má flytja inn færslu úr erlendum gagnagrunni og vista í landskjarna. Til þess þarf að velja Leita og fletta > Leita í viðföngum
- Þá aðgerð má opna beint úr lýsigagnaritlinum eða með því að velja Viðföng í hliðarstíkunni

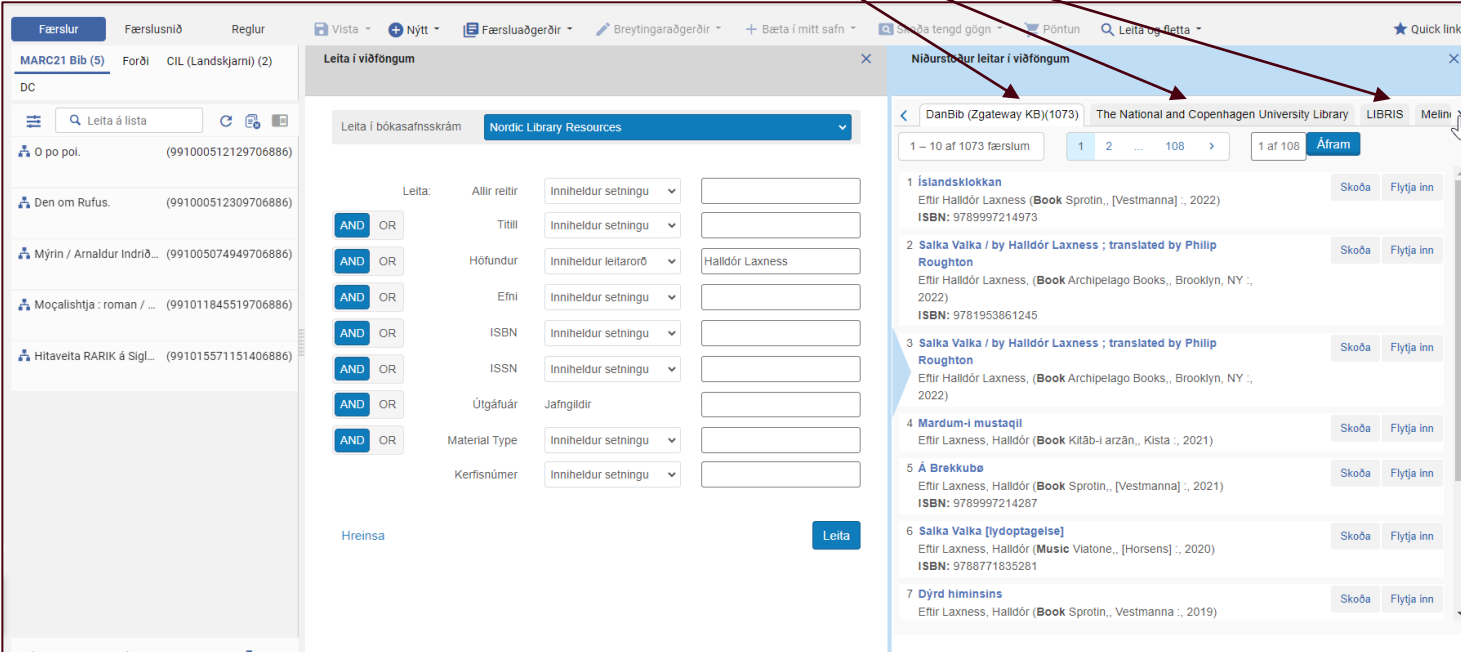
Að sækja færslu í erlendan gagnagrunn

- Erlent safn eða safnasamlag valið úr felliglugga
- Leitarorð slegin inn í viðeigandi glugga
 - borgar sig að nota ISBN og/eða titil við leit
- Leita

The screenshot shows the search interface of the Landsbókasafn Íslands. The top navigation bar includes links for 'Leita í viðföngum', 'Greining hönnunar', 'Fletta höfðalistum bókfræðifærslna', 'Skanna eintök', and 'Browse Authority Headings'. The main search area is titled 'Leita í viðföngum' and features a search bar with the text 'Leita á lista'. Below the search bar, there are several search results listed, each with a title and an ID number. A dropdown menu is open, showing a list of library resources: 'German Library Resources', 'Biblioteca Nacional de Espana', 'Cornell University Library', 'ESTER - Estonian Online Catalogue', 'German Library Resources', 'Library of Congress', 'Nordic Library Resources', 'Polish Library Resources (NUKAT, NLP, Omnis)', and 'Russian State Library'. The 'Nordic Library Resources' option is highlighted. The interface also includes a 'Hreinsa' button and a 'Leita' button.

Að sækja færslu í erlendan gagnagrunn

- Við leit opnast nýr gluggi með leitarniðurstöðum hægra megin á skjánum
- Ef valin hafa verið safnasamlög til að leita í (t.d. Nordic Library Resources), fær hvert safn sem á viðfangið sem leitar var að, eigin flipa í leitarniðurstöðunum

The screenshot shows the search interface of the Landsbókasafn Íslands. The search criteria are set to 'Nordic Library Resources'. The search results are displayed in a list format, showing the title, author, and publication information for each item. The results are as follows:

Item	Title	Author	Year	ISBN	Options
1	Íslandsklokkann	Eftir Halldór Laxness (Book Sprotin., [Vestmanna] ;	2022	ISBN: 9789997214973	Skoða Flytja inn
2	Saika Valka / by Halldór Laxness ; translated by Philip Roughton	Eftir Halldór Laxness, (Book Archipelago Books., Brooklyn, NY ;	2022	ISBN: 9781953861245	Skoða Flytja inn
3	Saika Valka / by Halldór Laxness ; translated by Philip Roughton	Eftir Halldór Laxness, (Book Archipelago Books., Brooklyn, NY ;	2022		Skoða Flytja inn
4	Mardum-i mustafl	Eftir Laxness, Halldór (Book Kitáb-i arzán., Kista ;	2021		Skoða Flytja inn
5	Á Brekkubú	Eftir Laxness, Halldór (Book Sprotin., [Vestmanna] ;	2021	ISBN: 9789997214287	Skoða Flytja inn
6	Saika Valka [lyðoptagelse]	Eftir Laxness, Halldór (Music Viatone., [Horsens] ;	2020	ISBN: 9788771835281	Skoða Flytja inn
7	Dýrd himinsins	Eftir Laxness, Halldór (Book Sprotin., Vestmanna ;	2019		Skoða Flytja inn

Skoðið alltaf færslu áður en hún er flutt inn

Kerfið sýnir færslurnar eins og þær líta út við innflutning. Búið er að keyra þær gegnum „normaliseringu“ sem t.d. færir inn íslensk hlutverkahætti og RDA svið 336, 337 og 338 og eyðir út tilteknum sviðum sem við viljum ekki fá með inn í bókfræðigrunn Gegnis

Að sækja færslu í erlendan gagnagrunn

- Þegar valið er „Flytja inn“ opnast færslan í lýsigagnaritli og er merkt „Nýtt“ í færslustikunni
- Færsluna þarf að fullskrá þannig að hún standist RDA skráningarviðmið Gegnis
- Að lokum er færslan vistuð í landskjarna og pantanir, forði og eintök tengd í safnakjarna

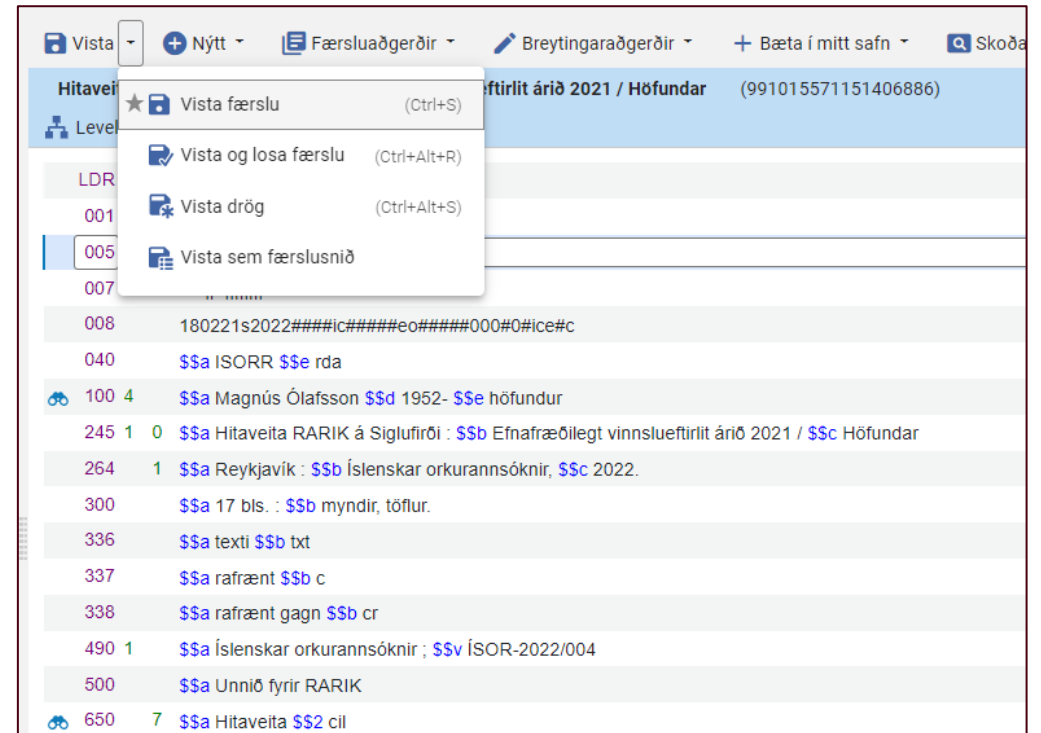
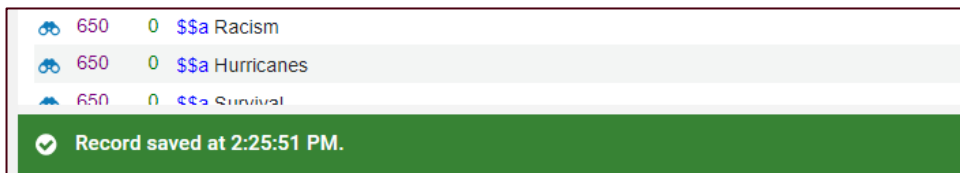
The screenshot shows a library catalog interface with the following elements:

- Search Results:** A list of search results for "Salka Valka / by Halldór Laxness ; translated by Philip Roughton". The results include LDR (Library Display Record) and summary information.
- Search Criteria:** A section titled "Leita í viðföngum" (Search in attachments) with various filters and search criteria. The filters include "Allir reitir" (All fields), "Titill" (Title), "Höfundur" (Author), "Efni" (Subject), "ISBN", "ISSN", "Útgáfuár" (Publication year), "Material Type", and "Kerfisnúmer" (System number). The search criteria are set to "Inniheldur setningu" (Contains text) for most fields, and "Haldór Laxness" for the author field.
- Book Details:** A detailed view of the book's LDR and summary. The LDR includes fields for title, author, subject, and publication information. The summary provides a brief description of the book's content.

Ítarlegri leiðbeiningar um innflutning á bókfræðifærslum má finna í kaflanum sóttar (innfluttar) færslur í Handbók skrásetjara

Að vista og losa færslu

- Þegar færsla hefur verið fullskráð er hún vistuð í landskjarna
- Það má gera með því að vista (Ctrl + S) eða vista og losa færslu (Ctrl + Alt + R)
- Gott er að venja sig á að losa færslur um leið og vinnu við þær er lokið – á meðan þær eru í vinnslu hjá þér, eru þær læstar öðrum skrásetjum
- Hægt er að láta kerfið yfirfara færslu áður en hún er vistuð (Ctrl + U). Athugasemdir og villumeldingar birtast í borða neðst á skjánum
- Birtist rauður borði neðst á skjá er ekki hægt að vista færsluna
- Grænn borði birtist neðst á skjánum þegar færsla er vistuð (Ctrl + S) en ef valið er að vista og losa (Ctrl + Alt + R) vistast færslan og hverfur af skjánum án þess að nokkur borði birtist

Villumeldingar

- Þegar eldri færsla opnuð í lýsigagnaritlinum, ný færsla er vistuð eða yfirfarin, gefur kerfið til kynna hvort í henni séu atriði sem þarf að kanna betur
- Appelsínugulur borði neðst í færslunni táknar að í henni séu atriði sem þarfnast skoðunar
- Rauður borði neðst í færslunni táknar að hún standist ekki lágmarkskröfur um bókfræðifærslur á marksniði. Slíkar færslur er ekki hægt að vista
- Hægt er að smella á borðann og sjá í hvaða sviði villurnar eru og lagfæra þau atriði sem talin eru upp

Mýrin / Arnaldur Indriðason ; Guðmundur Ólafsson les. (991005074949706886)	
Level [40]: [40] Cataloger	
Færsla 10 72 MARC21 Bib	
LDR	01352nim#a2200409#a#4500
001	991005074949706886
005	20230201193248.0
007	sd#
008	141114s2014###ic# e# f0#n#ice#c
020	\$\$a 9789935220981 \$\$q MP3
035	\$\$a 001364381-354ilc_network
035	\$\$a (ALEPH)001364381ICE01
040	\$\$a BBAA \$d LBTHL \$d RDA breytingar
082 0 4	\$\$a 813 \$\$2 ÍB útg.
082 0 4	\$\$a S
100 4	\$\$a Arnaldur Indriðason \$d 1961- \$\$e höfundur
245 1 0	\$\$a Mýrin / \$\$c Arnaldur Indriðason ; Guðmundur Ólafsson les.
264 1	\$\$a [Reykjavík] : \$\$b Hjóðbók slf., \$\$c [2014].
300	\$\$a 1 hljómdiskur (MP3) (um 6 klst.).
336	\$\$a talað mál \$\$b spw
337	\$\$a hljóð \$\$b s
338	\$\$a hljómdiskur \$\$b sd
590	\$\$a Gagnabreyting - RDA - 2018
591	\$\$a alephHBF
591	\$\$a AlephFMTHB

⚠ Þú ert með 2 viðvörðun/viðvaranir í færslunni þinni - 11:27:56 AM.

⚠ Færsla er með (1) samsvörðun/samsvaranir

⚠ 008 - „0“ er ekki gildur kóði fyrir stöðu 31 fyrir reit 008

Svið sem verða sjálfkrafa til við vistun

- Við vistun bókfræðifærslna í Gegni verða vélvirkt til nokkur svið sem innihalda ýmis konar upplýsingar. Þessum sviðum má hvorki breyta né eyða. Og ekki má færa þau inn handvirkt í bókfræðifærslur
 - Svið 035, 099 og nokkur önnur urðu til við gagnaflutninga frá Aleph yfir í Ölmú. Þessi svið má ekki fjarlægja úr eldri færslum, en þau verða ekki til í nýskráðum færslum lengur
 - Svið 943 verður til þegar færsla sem inniheldur svið 300 er vistuð. Þetta er gert svo upplýsingar um umfang birtist í stuttri færslu í Gegni
 - Svið 945 verður til þegar færsla sem inniheldur svið 773 er vistuð. Þetta er gert svo upplýsingar um tengda færslu birtist í stuttri færslu í Gegni
 - Svið 995 og 996 verða til þegar færsla inniheldur svið 100/700 eða 600 með íslenskum nöfnum með þremur eða fleiri nafnliðum
 - Sjá upplýsingar um önnur svipuð svið: <https://hask.landsbokasafn.is/index.php?page=9xx-stadbundid-svid>

Séríslensk frávik og staðbundin svið

- Séríslenskum frávikum frá MARC21 staðlinum var fækkað til muna í Gegni við kerfisskipti úr Aleph yfir í Ölmú.
- MARC21 staðalinn býður upp á staðbundið skilgreind svið og deilisvið. Í Gegni eru svið nokkur 59X og 9XX svið tekin undir upplýsingar sem við sjáum sjálf um að skilgreina
 - 939 – Íslensk útgáfuskrá
 - 591 – Ýmsir kóðar og strengir sem merkja færslur með FMT úr Aleph
 - 995 – Íslensk mannanöfn þar sem hver nafnliður er vistaður í sér deilisviði
 - Skjalað í Handbók skrásetjara

Efnistegundir og tegundir viðfanga

- Bókfræðileg efnistegund (bibliographic material type) og tegund viðfangs (resource type) tegundaflokkar safnkost í Gegni og hefur áhrif á flokkun safnkosts í leitir.is
- Leitarmöguleikar og framsetning leitarniðurstaðna velta að miklu leiti á því að safnkostur sé rétt flokkaður í efnistegundir og tegundir viðfanga
- Bæði efnistegund og tegund viðfangs velta á því að rétt gildi séu til staðar í bókfræðifærslum
 - Prentuð bók þarf að innihalda ákveðin gildi í LDR og 008 til að flokkast sem prentuð bók o.s.frv.

The screenshot shows a search results page from the National Library of Iceland's catalog. The search criteria are 'Allir titlar' (All titles) and 'myrin'. The results are filtered by 'Efnistegund' (Bibliographic material type) and 'Tegund viðfangs' (Resource type). The results list four books by Arnaldur Indriðason, each with its title, author, language, ISBN, and other metadata.

Titill	Tungumál	ISBN	Færslunúmer	MMS-auðkenni
Moçalishtja : roman / Arnaldur Indridason ; þérktheu nga anglishtja në shqip Durim Taçe.	Albanska	9786082241104	001580096-354ilc_network	990015800960106887
Purvs / Arnaldur Indriðason ; no islandiešu valodas tulkojis Dens Dimins.	Lettneska	978488266035	001446523-354ilc_network	990014465230106887
Sitch / Arnaldur Indriðason ; translated by Yumiko Yanigisawa.	Japanska	9784488266035	001551955-354ilc_network	990015519550106887
Las marismas / Arnaldur Indridason ; traducción de Kristin Arnadóttir.	Spænska	9788490564899		

Efnistegund (bibliographic material type)

- Grófir flokkar sem í Ölmú byggjast eingöngu á LDR sæti 06 og 07
 - Ath að eintök greinast líka í efnistegundir – ekki þær sömu
- Greinir t.d. ekki á milli ápreifanlegra viðfanga og rafrænna

LDR Position 6	LDR Position 7	007 Position 00	Alma Bibliographic Material	Alma Material Type Term
a	a c d m		BK	Book
t			BK	Book
a	b i s		CR	Journal
c d i j			MU	Music
e f			MP	Map
g k r o			VM	Visual Material
m			CF	Computer File
p			MX	Mixed material
<Default>			BK	Book

Tegund viðfangs (resource type)

Tegundir viðfanga í Gegni

Tegundir viðfanga (resource types) í Gegni

Tegund viðfangs í Gegni veltur á því að skráningarfærsla fyrir viðfangið innihaldi rétt gildi í sviðum LDR og 008. Eftirfarandi tafla sýnir hver gildin verða að vera, til þess að viðfangið flokkist rétt. Athugið að bæði LDR OG 008 þurfa að vera rétt kóðuð.

Táknið != þýðir að gildið má ekki vera það sem á eftir kemur

Tegundir viðfanga (Resource types)	Sæti í LDR	Sæti í 008
Bækur, prentaðar	6 = a OG 7 = m	23 =
Bækur, rafrænar á vef	6 = a OG 7 = m	23 = o
Hljóðbækur, áþreifanlegir miðlar	6 = i OG 7 = m	23 =
Hljóðbækur, vefútgáfa	6 = i OG 7 = m	23 = o
Hljóðrituð tónlist, áþreifanlegir miðlar	6 = j OG 7 = m	23 =
Hljóðrituð tónlist, vefútgáfa	6 = j OG 7 = m	23 = o
Kvikmyndir, áþreifanlegir miðlar (band eða diskar)	6 = g OG 7 = m	29 = OG 33 = v
Landakort, prentað	6 = e OG 7 = m	29 = OG 23 != e
Landakortabók, prentuð	6 = e OG 7 = m	29 = OG 23 = e
Nótur, prentaðar	6 = c OG 7 = m	23 =
Nótur, vefútgáfa	6 = c OG 7 = m	23 = o
Tímarit, prentað	6 = a OG 7 = s	23 = EÐA r
Tímarit, vefútgáfa	6 = a OG 7 = s	23 = o

Ítarleit í Gegni: hægt að afmarka leit við efnistegundir og/eða tegundir viðfanga

The screenshot shows the Alma library system interface. The search bar contains the text "Fletta upp eða velja". Below the search bar, there are several search filters, including "Tegund viðfangs" and "Jafngildir". A dropdown menu is open for "Tegund viðfangs", showing a list of resource types with their corresponding LDR and 008 field values. The list includes:

- Tvívið mynd sem ekki er hægt að varpa – rafræn
- Tvívið mynd sem ekki er hægt að varpa – áþreifanleg
- Tvívið mynd sem ekki er hægt að varpa – efnishluti
- Þrívíður munur – áþreifanlegur
- Þrívíður munur – efnishluti
- Landabréfabók – rafræn
- Landabréfabók – áþreifanleg
- Hljóðrituð tónlist – rafræn
- Hljóðrituð tónlist – áþreifanleg
- Hljóð (ekki tónlist) – rafrænt

Takk fyrir

- Spurningar og athugasemdir um skráningu eða lýsigagnaritil má senda á netfangið Gegnir@landsbokasafn.is eða til gæðastjóra skráningar hallfridur.h.kristjansdottir@landsbokasafn.is

